

Ewa Matuszczyk, Elwira Holc

Strzelce Opolskie, woj. opolskie

Informator Archeologiczny : badania 20, 55-56

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

oraz neolityczną jamę zasobową.

Nowym zagadnieniem, jest pojawienie się wśród grobów ciałopalnych kultury łużyckiej obiektów i zabytków neolitycznych. Ważnym ustalono, że w neolicie znajdowała się tu prawdopodobnie pracownia krzemieniarska. Oprócz jamy zasobowej zauważono tu pod warstwą orną /poniżej 30 cm/ warstwą drobnego żółto-szarego żwiru, w której znaleziono bardzo dużo zabytków krzemienych takich jak: tłuczki, drapacze, skrobacze, ryśce, sierpaki, szrojniki, płaszcz, rdzenie itp. Z materiału ceramicznego najwięcej jest fragmentów ceramiki wstęgowej rylce.

Wśród grobów łużyckich w większości zniszczonych głęboką orką jest przewaga popielnicowych /18/, pozostałe to jamowo-popielnicowe /16/, jamowe /8/ i 2 bez określenia.

W północno-wschodniej części wystąpiły groby typowe dla III okresu epoki brązu - wazy guzowe, misy i wazy karbowane na załomie, natomiast w południowo-zachodniej groby młodsze z IV lub przełomu IV i V okresu epoki brązu. Jedyny dobrze zachowany grób - 133 z tej części posiadał 5 naczyń /popielnicę dwusłożkową obmazywaną poniżej załomu, dwie czaraki jedna zdobiona zakreśkowanymi trójkątami, druga brudami ukłódnymi na załomie, misę słoszkową z uszkiem tuż pod brzegiem i misę o zakrąglonym załomie i krótkiej szyjce również z uchem u podstawy szyjki/. W popielnicy znajdowało się bardzo mało kości. Grób 132 z kolei zawierał 3 naczynia bez kości. Groby były ubogo wyposażone w brązy, tylko 10 fragmentów z tego 8 fragmentów pochodzących ze szpil, w tym tylko 1 fragment szpil z główką kulistą profilowaną. Często w grobach występowały przedmioty krzemienne mające starszą metrykę pochodzenia. Być może z powodu dużego zniszczenia grobów przedmioty te dostały się tam przypadkowo.

Badania będą kontynuowane.

SIEGANÓW
woj. sieradzkie
Stanowisko 3

patrz
neolit

SŁONOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko G

patrz
neolit

SOBIBÓR, gm. Włodawa
woj. chełmskie
Stanowisko 1

patrz
neolit

STARGARD GUBIŃSKI, gm. Gubin
woj. zielonogórskie
Stanowisko 10

patrz
okres halstatt

STRZELCE OPOLSKIE
woj. opolskie

Muzeum Śląska Opolskiego
w Opolu

Badania prowadziły: mgr Ewa Matuszczyk i mgr Elwira Holc.
Finansowało Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu. Cmentarzysko
kurhanowe. Drugi sezon badań.

Stanowisko położone jest po lewej stronie drogi gruntowej prowadzącej ze wsi Szymiszów do Strzelce Opolskich, w obrębie niewielkiego lasu rw. "Lipiec". Przeszadano trzy ćwiartki kurhanu 3, kolistego u podstawy, o śr. 13,5 m, wys. 0,93 m. Kurhan ten znajduje się w odległości ok. 20 m /licząc od wyznaczonych środków kurhanów/ na północny zachód od badanego w ubiegłym sezonie kurhanu 1. Przecięcia nasypu dokonano po linii: NS-EW.

W obrębie ćwiartki I /NW/ przebadanej wraz z przestrznią przykurhanową w ramach wykupu o wym. 6 x 5 m nie stwierdzono występowania obiektów zabytkowych. W nasypie powyżej humusu pierwotnego znaleziono jedynie dwa, bliżej nieokreślone przedmioty żelazne. W obrębie ćwiartek: III /SE/ i IV /SW/, na poziomie stropu humusu pierwotnego, w odległości ok. 30 cm na południe od wyznaczonego punktu O, uchwycono szary obiekt prostokątnego o dł. 2,70 m i szer. 0,70 m, zorientowanego po linii E-W. W profilu posiadał kształt zbliżony do nieckowatego o największej gł. 0,80 m. Przy jego krawędzi dłuższej - południowej stwierdzono na odcinku o dł. 16 cm, 2 cm szer. zaciemnienie próchnicze barwy ciemnobrunatnej, będące prawdopodobnie zbitą pozostałością drewnianej obudowy jamy. W wypełnisku składającym się z piasku z domieszką próchnicy, o dość jednolitym szaro-jasnobrunatnym zabarwieniu znaleziono jedynie dwie kości zwierzęce - prawdopodobnie ptasie.

Pomimo braku kości ludzkich, z uwagi na kształt i wymiary jamy, obiekt zinterpretowano jako jamę grobową pochówki szkieletowego, w której kości ludzkie nie zachowały się, być może ze względu na charakter podłoża /piasek zalegający na wyhodni skały wapiennej/. Na głębokości, na której uchwycono strop jamy grobowej, wystąpiły ponadto w obrębie ćwiartek: III i IV trzy obiekty: 2 paleniska oraz niewielki obiekt w kształcie kolistego, o średnicy 30 cm, zagłębiony w całość do głębokości 40 cm, którego wypełnisko tworzyła

silnie przepalona glina i piasek /prawdopodobnie ślad po długotrwałej palącej się konstrukcji/. W wypełnisku obiektu 2 - paleniska, które wystąpiło w odległości ok. 1,50 m na południe od obiektu 1 - grobu, znajdowało się w warstwie spalenizny i węglików drzewnych kilkanaście kości zwierzęcych, a przy jego krawędzi południowej znaleziono niewielki fragment ceramiki.

Wyniki tegorocznych badań pozwoliły na jednoznaczne stwierdzenie, że przynajmniej część kopców to groby kurhanowe. Przebadany obiekt jest typem kurhanu o pochówku ziemnym z nasypem piaszczystym. Jedyna znaleziona w kurhanie skorupa nie pozwala na precyzyjne określenie jego chronologii.

Badania będą kontynuowane.

TUR DOLNY-BUSINA, gm. Michałów
woj. kieleckie
Stanowisko 3

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr Urszula Bąk i mgr Andrzej Matoga. Finansował WOAK w Kielcach. Piąty sezon badań. Osada kultury trzcinieckiej oraz osada i cmentarzysko kultury lużyckiej.

Prace skoncentrowano w północno-zachodniej części stanowiska. Przebadano obszar o powierzchni 180 m², eksplorując 23 obiekty osadowe /nr 283-280/ oraz 3 groby ciałopalne /nr 100-102/.

Wśród obiektów osadowych przeważały jamy kultury trzcinieckiej. Posiadały one w rzucie zarys kołisty o śr. 90-120 cm. W profilu były nieckowate, trapezowate lub cylindryczne i osiągały 30-80 cm wysokości. Materiał zabytkowy stanowiła głównie ceramika /m. in. fr. naczyń o esowatym profilu, zdobionych dookołnymi słobkami lub trójkątną listwą/ i kości zwierzęce; rzadko spotykano wyroby kamienne lub krzemienne.

Jamy kultury lużyckiej w rzucie kołiste /średnica 70-180 cm/ w profilu posiadały nieckowaty kształt i były nieco płytsze w porównaniu do obiektów wyżej opisanych. Na zaliczenie ich do późnej fazy kultury lużyckiej pozwala znaleziony w nich materiał ceramiczny /naczynia szlacheckie, składający się m. in. z fragmentów garnków jajowato-beczulkowatych zdobionych pod wylewem dookołnymi listwami 1-rzędem dziurek.

Trzy groby jakże wyeksplorowano należały do kategorii pochówków ciałopalnych popielintowych. Ze względu na charakterystyczny materiał ceramiczny /naczynia szlacheckie z imacjami poniżej największej wydatności/ obiekty te można łączyć z klasyczną fazą grupy górnośląsko-małopolskiej kultury lużyckiej datowaną na V okres epoki brązu i początki wczesnej epoki żelaza.

Materiały zabytkowe znajdują się w IA UJ.

Badania będą kontynuowane.

TYSZOWCE
woj. zamojskie
Stanowisko 25A

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Zamościu

Badania prowadził mgr Jerzy Kuśmiercz. Finansował WOAK i Cukrownia Tyszowce. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe kultury trzcinieckiej.

Kontynuowano prace na stanowisku położonym na piaszczystym wzniesieniu nad rzeką Huczwą. Badaniami objęto kolejne kopce o numerach 16 i 23. Ogółem zdjęto około 585 m² powierzchni.

Kopiec nr 16 o zachowanej wysokości względnej wynoszącej 55 cm i śr. 16 m przebadano do gł. 110 cm /licząc od szczytu kopca/ z powodu warstwy kulturowej pozostałej po wczesnobrązowej osadzie, a przykrytej przez nasyp kurhanu. W kopcu nr 16 nie zarejestrowano szczątków ludzkich. Zawierał on natomiast trzy szkielety zwierzęce oraz umieszczony w centrum kurhanu bogaty zespół sześciu naczyń, topórka kamiennego i liściowatego grocika brązowego. Znaleziono też nie związane z zespołem dwa przęśliki gliniane i gładzoną siekierkę krzemienią oraz liczne fragmenty ceramiki i krzemienie.

Kopiec nr 23 o wysokości względnej około 40 cm posiadał wygląd zdeformowanego kurhanu. W trakcie badań okazał się wzniesieniem zawierającym ziemiankę z resztkami paleniska, w obiekcie tym znaleziono sierp brązowy z guzkiem, który można w przybliżeniu datować na IV okres epoki brązu. W odległości ok. 2 m na południe od ziemianki natrafiono na skupisko skorup różnych naczyń. Jedno z nich, w dużej części zrekonstruowane wykazuje cechy wczesnolużyckie.

W trakcie prac odkryto jeszcze jeden bardzo słabo widoczny kopiec i oznaczono numerem 27. Jest to ostatni nie zbadany kopiec na stanowisku 25A.

Badania będą kontynuowane.

TYSZOWCE
woj. zamojskie
Stanowisko 25B

patrz
anlit